

VAKGENOTEN

In de rubriek Vakgenoten gaan een doorgewinterde jurist en een jong(er) talent met elkaar in gesprek over hun specialisme en de ontwikkelingen in hun vak. Ook is er aandacht voor hun persoon.

DE COMPASSIE VAN DE CURATOR

Faillissementen zijn van alle tijden, maar zeker door de crisis en recessie van de afgelopen jaren hebben insolventierechtjuristen het drukker dan ooit – wat echter niet wil zeggen dat het gouden tijden voor hen zijn. De curatoren Louis Deterink en Ruud Brunninkhuis bespreken hun vak en de ontwikkelingen op hun rechtsgebied.

DOOR ANNELIEKE FENSTRA FOTO'S CHRIS VAN HOUTS

Hij is een van 's lands bekendste curatoren. Louis Deterink zit al 40 jaar in het vak, heeft ongeveer 40.000 ontslagen op zijn naam staan, maar gaat nog altijd fluitend naar zijn werk. Roem vergaarde hij vooral door de faillissementen van DAF en Fokker. In 1993 werd Deterink als curator voor DAF benoemd en dat bleef hij twintig jaar. Pas vorig jaar kon hij dat faillissement tot een einde brengen. "Dat is ongebruikelijk lang hoor. Telkens werden er door allerlei belanghebbenden procedures gestart die tot aan de Hoge Raad gingen en weer terug. Fokker duurde daarentegen 'maar' zeven jaar." Momenteel is Deterink bezig met de finale afwikkeling van het grootste faillissement uit de Nederlandse geschiedenis: LG Philips Displays, met 20 fabrieken in 21 landen en 22.000 werknemers. "Met name het begin van dit soort gigantische faillissementen zijn tropenjaren. Ik vlieg van de ene naar de andere kant van de wereld en terug, sla nachten over en leef in hotels. Het thuisfront moet geweldig sterk zijn; je moet gemist kunnen worden." Qua aantallen minder opzienbarende, maar ook spraakmakende faillissementen die Deterink onder zijn hoede heeft zijn die van de *Gaykrant*, het uitvindersonderzoek InnoConcepts en het duurzame energiebedrijf E-concern. In 2012 droeg Deterink op 63-jarige leeftijd zijn aandelen in Deterink Advocaten over aan zijn medepartners. Hij is nu als *of counsel* werkzaam. Maar van echt rustig aan doen wil hij nog niets weten. "Ik werk 40 uur per week

waarvan twee dagen op kantoor en drie dagen thuis. Ik ben benoembaar als curator maar ik ben wel gestopt met het adviseren van cliënten." In 1973 werd Deterink advocaat bij het kantoor dat door fusies een aantal keren van naam veranderde maar nu Holland Van Gijzen (HVG) heet, en daar bleef hij. Totdat hij in 2010 inging op het verzoek van een aantal medepartners om onder zijn naam een nieuw kantoor op te richten. "Ik heb daar wel heel goed over moeten nadenken. Ik wist niet of ik me dit nog wel allemaal op mijn hals moest halen en ik wilde op redelijk korte termijn met pensioen. Maar de nauwe samenwerking die HVG met Ernst & Young had (en nog steeds heeft, red.) belemmerde ons werk te veel. Het was ons niet meer toegestaan werkzaamheden te verrichten voor SEC gereguleerde audit cliënten van Ernst & Young, waardoor een groot aantal dossiers moesten worden gesloten. Dat leidde tot toenemende irritaties. We zijn in goed overleg uit elkaar gegaan."

JURIDISCH GENEUZEL

Sinds een klein jaar mag Ruud Brunninkhuis zich ook curator noemen. Hij ziet Deterink – die hij niet eerder ontmoet heeft – als een groot voorbeeld. Glimlachend: "Het is natuurlijk niet mijn streven om ook zoveel mensen op straat te zetten. Maar het is wel mijn ambitie om grote faillissementen tot een goede afwikkeling te brengen." Brunninkhuis studeerde in 2009 af aan de Univer-

siteit van Amsterdam in rechten, en in 2010 rondde hij zijn studie economie af. “De richting van het insolventierecht was voor mij vanzelfsprekend. Het is een ver-gaarbak van allerlei rechtsgebieden waarin ik ook heel goed mijn bedrijfseconomische ei kwijt kan.” Na zijn studie ging Brunninkhuis als advocaat aan de slag bij Ploum Lodder Princen. In de zomer van 2013 vertrok hij naar Buren advocaten, notarissen en fiscalisten in Den Haag. “Behalve dat ik nu dichterbij huis werk, kon ik bij de Haagse rechtbank tenminste ook op de curatorenlijst komen. Bij de Rechtbank Rotterdam was dat op de een of andere manier lastig.” Brunninkhuis is sinds begin dit jaar voorzitter van de vereniging voor Jonge Insolventie-recht Advocaten (Vereniging JIRA). “Het leukste aan het zijn van curator is dat je het juridische geneuzel kunt af-wisselen door met je poten in de modder te staan en het soms moeten nemen van *educated guesses*.”

COMPASSIE

Als curator moet je hard kunnen optreden, geen onnodi-ge conflicten veroorzaken en de stemming zo optimaal mogelijk proberen te houden. Maar wie denkt dat curatoren koele kikkers zijn, heeft het bij het verkeerde eind. Faillisse-menten veroorzaken soms gigantische soci-ale drama's. Een faillissement kan hele ge-neraties binnen één familie raken, wat een enorme impact heeft. Hoe gaat een curator om met al die emoties? Deterink: “Je moet vaak onsympathieke maatregelen nemen, dat hoort er nu eenmaal bij. Maar na al die jaren doet het mij nog steeds pijn om men-sen te ontslaan. En dat moet ook. Als je

slecht nieuws brengt, moet je daarna zelf ook stuk zit-ten. Je moet compassie blijven voelen met de slachtoffers van faillissementen. En dat zijn niet alleen de werkne-mers, maar ook de schuldeisers. Een faillissement roept immers soms ook weer andere faillissementen op, van toeleveranciers bijvoorbeeld.” Brunninkhuis knikt in-stemmend. “Een curator is geen koude saneerder, maar een mens met gevoel die naar beste eer en geweten de boedel afwikkelt. Je stuit soms op veel pijn, daar moet je wel tegen kunnen.”

Medelijden wordt vast gewaardeerd, maar *in the end* gaat het de schuldeisers natuurlijk maar om één ding: hun geld terug. Daartoe behartigt de curator de belangen van de gezamenlijke schuldeisers, maar in de praktijk wordt dat meestal niet zo ervaren. De Faillissementswet staat vol met informatierechten van crediteuren, maar Brunninkhuis en Deterink hebben niet het idee dat hier altijd even goed aan tegemoet kan worden gekomen. Hun eigen honorarium zit daarbij ook in de weg. Brun-ninkhuis: “We zijn bezig in het belang van de schuldei-sers, maar hoe meer we met hen corresponderen des te minder geld er overblijft. Onze uren gaan immers weer af van de zak met geld. Van transparantie komt daardoor vaak weinig terecht.” Deterink worstelt hier ook niet zelden mee. “Ik herken dit helemaal. Schuldeisers voelen zich niet betrokken. Er zijn wel manieren voor crediteuren om te participeren in het proces. Zo zijn er de openbare verslagen, maar die blinken niet uit in helderheid. Ik moet wel zeggen dat dat medeafhankelijk is van de curator, maar het modelverslag zou ook verbeterd

**“EEN CURATOR IS GEEN
KOUDE SANEERDER,
MAAR EEN MENS
MET GEVOEL DIE
NAAR BESTE EER EN
GEWETEN DE
BOEDEL AFWIKKELT”**

LOUIS DETERINK IN JAARTALLEN

- 1968: studie Nederlands recht Radboud Universiteit Nijmegen
- 1973: ingeschreven als advocaat in 's-Hertogenbosch
- 1979: compagnon bij Banning & Erkens
- 2012: of counsel Deterink Advocaten N.V.
- 1994-2014: Honorair Consul Bondsrepubliek Duitsland
- 1995-2001: lid bestuur INSOLAD
- vanaf 2000: lid RVC en vervolgens president-commissaris van onder andere VDL Groep
- 2005-2014: voorzitter Stichting Preferente Aandelen C Van Lanschot
- 2010-2014: lid bestuur Stichting PSV Voetbal (99.9% aandeel-houder PSV N.V.)

moeten worden. En dan heb je nog de verificatievergadering. Alleen bij de meeste faillissementen worden die niet meer gehouden omdat er vaak geen boedel meer is. En als ze al plaatsvinden worden ze slecht bezocht, omdat schuldeisers denken dat het niets uithaalt. Zelfs bij DAF kwamen er van de circa 800 schuldeisers maar ongeveer 30 opdagen." Er zijn volgens Deterink twee mogelijkheden om meer openheid van zaken te kunnen geven. "In grote faillissementen zou standaard een crediteurencommissie moeten worden benoemd. Die bestaat uit de aanvrager, de grootste preferente schuldeiser en de grootste concurrente schuldeiser. Ik meen dat het goed zou zijn om hen ook in kleinere faillissementen te laten meekijken, hoewel dat niet verplicht hoeft te worden. En verder moeten we slimmer gebruik maken van internet zodat schuldeisers vorderingen digitaal kunnen indienen en ook digitaal inlichtingen kunnen vragen."

GEVOELIGE SNAAR

In 2013 werd een recordaantal faillissementen uitgesproken, ruim 12.000. En de faillissementengolf als gevolg van de crisis is volgens Deterink nog zeker niet voorbij. Hij voorspelt dat met name in de bouw- en vastgoedsector nog veel faillissementen zullen volgen. In *NRC Handelsblad* zei Deterink vorig jaar dat de banken bijdragen aan de toename van faillissementen, omdat zij onvoldoende knowhow en expertise zouden hebben om op voorstel van directies of aandeelhouders met succes reorganisaties en herfinancieringen te realiseren, doordat in korte tijd te veel bankmedewerkers van andere afdelingen zijn overgeplaatst naar de afdeling Bijzonder Beheer en daarvoor eigenlijk te weinig verstand van zaken hebben. Die uitspraak werd hem niet in dank afgenomen. Hoofden van juridische afdelingen van twee banken nodigden hem uit voor een gesprek. "Kennelijk had ik een gevoelige snaar geraakt. Maar ik ga me daarover niet verantwoorden."

De insolventierechtpraktijken draaien sinds het uitbreken van de crisis op volle toeren. Van gouden tijden is echter geen sprake. Het regent faillissementen, maar curatoren worden vooral en steeds vaker geconfronteerd met lege boedels. Brunninkhuis: "Daar valt dus niet echt een boterham aan te verdienen. Het kantoor van de curator moet dan opdraaien voor zijn uren en krijgt daar dan dus vaak niet veel voor terug. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat curatoren op het hart wordt gedrukt in die zaken vooral niet te hard van stapel te lopen. En dat is voor jonge curatoren soms lastig. Zij willen aan de rech-

ter-commissaris (rc) laten zien dat ze het goed in de vingers hebben waardoor ze wel eens werkzaamheden verrichten die niet betaald (kunnen) worden." Deterink herkent dit probleem. "Mijn medewerkers worden in veel faillissementen benoemd, maar meestal valt er weinig te halen. Als kantoor heb je dan zoiets van 'ho ho, rustig aan'. Alleen daar moet je ook weer mee oppassen. Je kunt niet te vaak zaken weigeren, want de volgende keren word je door de rc volledig gepasseerd. En dat wil je ook weer niet."

FRAUDEBESTRIJDING

Een andere belangrijke oorzaak van het toenemend aantal lege boedels is de groeiende faillissementsfraude. Dit kost de samenleving naar schatting miljarden euro's per jaar. Aan maar liefst een kwart van de faillissementen in 2012 zou 'een luchtje' zitten. De minister van Veiligheid en Justitie heeft fraudebestrijding hoog op de agenda gezet en lanceert hiervoor het ene na het andere wetsvoorstel. Zo krijgt de curator de mogelijkheid om een bestuursverbod van de bij het bedrijf betrokken personen te verzoeken wanneer zij bijvoorbeeld weigeren inlichtingen te geven of zich schuldig hebben gemaakt aan kennelijk onbehoorlijk bestuur. En met het wetsvoorstel 'Wet versterking positie curator' wil de minister curatoren verplichten aangifte te doen van mogelijke onregelmatigheden. De meningen over dit plan zijn ernstig verdeeld. Er wordt gevreesd dat curatoren een verlengstuk worden van het opsporingsapparaat. Deterink vindt het wel een stap in de goede richting. "Maar als er geen flankerende maatregelen worden genomen leidt het tot niets. Je bent er niet door alleen de curator te promoveren tot een fraudebestrijder. Er moet ook véél meer geld en capaciteit in het opsporingsapparaat worden gestoken." Deterink doet niet vaak aangifte van fraude; drie keer in de afgelopen tien jaar. "Een rechercheur wees mij daar laatst op. Niet dat hij het verdacht weinig vond of zo. Integendeel, als ik aangifte doe weten ze dat ik een serieuze aanleiding heb. Het is dan jammer te moeten horen dat ze het dossier over een aangifte van mij zijn kwijtgeraakt. Het ging om een fraude van ongeveer een half miljoen euro. Toen ik vroeg hoe dat kon gebeuren, was het antwoord: 'gebrek aan mankracht'."

Brunninkhuis, die de fraudesignalerende taak op zich ook niet gek vindt, wijst nog op een aantal andere problemen. "Stel je voor dat een bestuurder een schikking aanbiedt die in jouw ogen heel redelijk is voor de schuldeisers, maar je merkt tegelijkertijd dat er ook onregelmatigheden hebben plaatsgevonden. Ga je die schikking dan aan en doe je dan geen aangifte? Of andersom?

**"JE KUNT NIET TE VAAK
ZAKEN WEIGEREN,
DAN WORD JE DE
VOLGENDE KEREN
DOOR DE RC VOLLEDIG
GEPASSEERD"**

RUUD BRUNNINKHUIS IN JAARTALLEN

- 2006: Columbia Law School, New York City
- 2009: afgestudeerd in het privaatrecht aan de Universiteit van Amsterdam
- 2010: afgestudeerd in de economie aan de Universiteit van Amsterdam
- 2010: advocaat bij Ploum Lodder Princen, Rotterdam
- 2013: advocaat bij Buren advocaten, notarissen en fiscalisten, Den Haag
- 2014: voorzitter van Vereniging JIRA, de vereniging voor jonge insolventierechtadvocaten

Bovendien kost onderzoek doen naar onregelmatigheden tijd en energie. Wie gaat dat betalen als er niets uit de boedel te halen valt?” Deterink vertelt dat er een wettelijke garantstellingsregeling bestaat die de gemaakte uren in die situaties dekt, maar daar kun je alleen beroep op doen als je gaat procederen tegen de bestuurders. Bovendien moet je kunnen aantonen dat er voldoende verhaal is. “Voor een kale kip gaat de overheid niet garant staan. We moeten denk ik toe naar een regeling die zorgt dat curatoren, ook bij lege boedels, een redelijke uurvergoeding krijgen. Zodat wordt voorkomen dat zij hun acties en beslissingen mede zullen laten bepalen door de vraag of zij hun salaris al dan niet uit de boedel betaald kunnen krijgen.”

PRE-PACK

Wat ook stof heeft doen opwaaien in insolventieland is het wetsvoorstel van de invoering van de zogeheten *pre-pack*. Volgens deze methode kunnen rechters bij bedrijven die in ernstige financiële problemen verkeren een stille bewindvoerder benoemen die in het diepste geheim bekijkt of een doorstart mogelijk is. Als dat zo is, volgt die doorstart direct na het uitspreken van het faillissement. Daardoor zou de imagoschade van het bedrijf beperkt blijven en meer banen worden behouden dan bij een gewoon faillissement. Vorig jaar werd bekend dat enkele rechtbanken vooruitlopend op het wetsvoorstel hiermee al experimenteren. In de consultatieronde – die begin dit jaar is afgerond – adviseerde de Adviescommissie Insolventierecht van de Nederlandse Orde

van Advocaten 100% negatief. Volgens de commissie zouden ondernemers op deze manier te makkelijk van hun schulden en overtollig personeel kunnen afkomen. En zou het gevaar bestaan dat de stille bewindvoerder zich vooral zal concentreren op de crediteuren die al een of ander eigendomsrecht hebben op onroerend goed, voorraad of machines. Kleine crediteuren zouden daardoor worden benadeeld.

Brunninkhuis vindt het advies veel te negatief. “Er bestaan inderdaad risico’s, maar als daarmee goed wordt omgesprongen is de stille bewindvoering te rechtvaardigen en kan deze voor iedereen goed uitpakken. Zo was ik onlangs betrokken bij de pre-pack van een ziekenhuis dat in financiële problemen verkeerde. Naast het belang van de gezamenlijke crediteuren speelden daar ook de belangen van de patiënten mee. Dankzij de snelle doorstart is het gelukkig allemaal goed afgelopen.”

Deterink trad de afgelopen drie jaar een aantal keer in het geheim op als bewindvoerder en heeft dat als ‘uitstekend’ ervaren. “Ik ben het absoluut oneens met de com-

missie. De pre-pack heeft een toegevoegde waarde. Voor bepaalde bedrijven kan het echt een uitkomst bieden. Bijvoorbeeld voor ondernemingen die geen dag stil mogen komen te liggen, omdat ze dan direct hun klanten kwijt zijn. Het is wel een belangrijke taak van de stille bewindvoerder om te waken voor een zorgvuldige en eerlijke verkoopprocedure alsmede voor misbruik van de pre-pack. Hij moet boven de partijen staan en gaan voor de maximale opbrengst. De doorstart mag niet al in een achterafkamertje zijn beklonken.” ■

“WE MOETEN NAAR EEN REGELING TOE WAARIN CURATOREN OOK BIJ LEGE BOEDEL EEN REDELIJKE VERGOEDING KRIJGEN”